

Mr. sc. Marina Vinaj, Muzej Slavonije Osijek
Marija Kretić Nad, Gradska knjižnica Beli Manastir
Mr. sc. Svjetlana Mokriš, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

IZLOŽBA SLAVONSKA PISMENOST – OD POČETAKA DO DANAS

Danas, kada problem nepismenosti koegzistira s ubrzanim razvojem društva znanja, informacija i moderne tehnologije, još se značajnijim čini promicati važnost čitanja i pismenosti u životu pojedinca i društva u cjelini. Sada već prilično daleke 1967. godine, UNESCO, tijelo UN-a za područje obrazovanja, znanosti i kulture, ustanovio je Međunarodni dan pismenosti, koji se od tada svake godine tradicionalno obilježava 8. rujna. Promišljajući o pismenosti kao tradicionalnoj vrijednosti, obliku komunikacije, začetku civilizacije i temelju na kojem su nastale knjižnične službe i usluge, a imajući namjeru obilježiti ovaj dan, Društvo knjižničara Slavonije i Baranje pokrenulo je stvaranje izložbe Slavonika pismenost - od početaka do danas.

Stvarajući ovu izložbu, željeli smo još jednom podsjetiti slavonsku, ali i hrvatsku kulturnu javnost na slavonske književnike, književne povjesničare i teoretičare koji su svojim stvaralaštvom doprinijeli ne samo hrvatskom nego i europskom književnom kontekstu.

Na hrvatskoj kulturnoj sceni 2003. godine pojavila se knjiga *Slavonski tekst hrvatske književnosti* Helene Sablić - Tomić i Gorana Rema, knjiga koja ne samo da je bila povod izložbi nego i njezin pozudan vodič kroz stoljeća slavonske književnosti. Slijedeći matricu zadanu u knjizi *Slavonski tekst hrvatske književnosti*, izložba, koja se sastoji od dvadeset pet plakata, vizualno i tematski je podijeljena na četiri cjeline, književno-povijesna razdoblja, te se uvijek na prvom plakatu cjeline daje okvirna poetika, a zatim slijedi prikaz autora koji su u njoj stvarali grupirani unutar slavonskih gradova, citati iz djela i naslovnice izabranih uradaka koje pridone vizualnoj percepciji. Na početnom plakatu izložbe autori iz-

nose razloge i tijek njezinog nastanka, a završni plakat prikazuje tri točke kojima se ukazuje na otvorenost i mogućnost komunikacije s budućnošću jer se stranice slavonske pismenosti i sada ispisuju.

Izložba je osmišljena i koncipirana na tradicionalnom papirnom mediju. Svjesni činjenice kako u današnjem svijetu suvremeni elektronički mediji sve više odnose prevlast nad tradicionalnom pismenošću, a knjižnice postaju ili čuvari tradicije i kulturne baštine ili informacijski punktovi, učinili smo njezin naslovni plakat dostupnim i u suvremenom elektroničkom obliku¹ još uvijek se nadajući da će se u cijelosti pojaviti u digitalnom obliku kao virtualna šetnja slavonskom pismenošću koja bi predstavljala poveznicu sa sadašnjošću i privukla pozornost generacija kojima je namijenjena.

Ovom je prilikom potrebno istaknuti kako Društvo knjižničara Slavonije i Baranje djeluje već dugi niz godina, a 2005. godine obilježit će se trideseta godišnjica njegovog djelovanja, te je u svom dosadašnjem radu organiziralo mnogobrojne aktivnosti, nastojalo doprinijeti razvoju knjižničarske struke i djelovati na promicanju pismenosti i razvijanju čitateljskih navika stanovnika područja koje obuhvaća. Ipak, po prvi put se izložba na plakatima javlja kao aktivnost Društva kojom se otvaraju vrata dijalogu sa svijetom u okružju knjižničarske zajednice. To je ujedno i sekundarni cilj ove izložbe, jer osim ukazivanja na sve one autore koji su tijekom povijesti doprinijeli razvoju slavonske pismenosti, izložba komunicira i ostvaruje suradnju s Filozofskim fakultetom u Osijeku, Muzejom Slavonije, izravno se uključuje u obrazovni kontekst, pregovara i ostvaruje se uz pomoć i podršku gospodarstva jer bez Saponije d. d. koja je sponzorirala tiskanje ne bi bila ostvariva, koketira s vanjskim suradnicima – informatičarima i grafičkim dizajnerima, a rezultat je rada knjižničara iz različitih vrsta knjižnica.

Važno je istaknuti i putujući karakter ove izložbe jer je ona zamišljena kao putujuća izložba po cijeloj Hrvatskoj, ali i izvan granica naše domovine. Prvo predstavljanje izložbe bilo je 6. rujna 2004. godine u Osijeku u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici, a potom na Mađarsko-hrvatskoj knjižničarskoj konferenciji koja se 25. i 26. listopada održala u Pečuhu.

¹ Naslovni plakat može se pogledati na web stranicama Društva knjižničara Slavonije i Baranje <http://www.geocities.com/dksib>